

Underrättelse om biskötseIn,
grundad på egen och andras
erfarenhet./ (A. Sal...

Salmenius, Anders,

1700-1829 12 Ff Br.

National Library
of Sweden

Marie Helen

1819

Ekman
Kassas
Smärke

Pr
(1700)
1700-1829

N° 497.

Underrättelse

ö m

Biskötseln,

Grundad på egen och andras erfarenhet.

A. Salmenius.

Handwritten signature or name, possibly 'Salmenius'.

Wenersborg,
Tryckt hos JOHAN QVIST, 1819.

1877

1877

1877

1877

1877

1877

Underrättelse om Bistföreln.

§ 1.

Den som någon tid med uppmärksamhet och ömtänka lagt hand wid Bistföreln, lär af egen erfarenhet kunna intyga, att denna näringsgren är en af de minst kostsamma och tillika mest löuande, hwarmed en Landtman kan sig syfvelsätta. Hwarföre man vill för dem som ej äga kunskap i detta Hushålls-ämne, här lemna en kort underrättelse om de angelägnaste omständigheter man härwid bör iakttaga: Swart och ett Bisambälle består af 3 särskilda slag, näml.: Wiser, Arbetarbi och Wattenbi, som alla fins emellan äro olika. Wisen, är större och mycket längre än de förstnämnde. Wingarne äro korta, benen rödbruna. Omkring buken och ryggen har han 4 gullgula wingar eller bälten, då werfbiet endast har 3:ne hwitaktiga. På wisen beror hela sambällets bestånd, så att om han döer eller förkommer förloras det hela swärmen. Ar-

Betsbien utgöra största hopen i samhället och äro så kända, att de ej behöfwa särskildt beskriwas. Ordnare eller Wattenbien finnas icke i samhället om wintren, och börja icke synas förr än mid swärmingstiden. De äro större än Arbetsbien, hafwa högt och brummande ljud, hafwa ingen gadd och draga hvarken wax eller honing. Vid Juli månads slut dödas de af de andra bien.

§ 2.

Om Bilåger och Bibänken.

Man bör dertill utwälja ett torrt ställe, som ligger öppet för Solen; Men med tillräckeligt skydd för nordan. Bäst är, att ställa Bibänken framför en husvägg, dock på så långt afstånd från väggen, att den är väl befriad från takdropp. Det är äfwen angeläget, att den icke är förnära grannskapet med någon sjö, icke heller med Rök, Ladugårds-hus eller ställen, hvarifrån Bien kunde beswaras af widrig luft eller rök; hvaraf de wäntas triswas. Under och framför själwa Bibänken

ten hör of alltid hållas rent från ogräs, samt marken beströdd med torr sand, hvariges nom myror och grodor från Bistället afhållas. På bänken ställas framsfötterna något lägre än baksfötterna, så att den lutar litet framåt, samt att Digården omgives med ett lågt Staket, på det Bienen ej af kreatur eller annandå werkan må blifwa oroad.

§ 3.

Om Biens Zustum.

Det wore för widlöftigt att beskrifwa alla de inrättningar, som dertill blifwit föreslagne, såsom Stånd- och Liggstolar, Afkar, Colonier med flera. Erfarenheten har likwät redan tämmeligen afgjort, att runda kupor af halm äro i många afseenden de fördelagtigaste; ty de förwara bäst emot vinterkolden, beswäras icke af fugtighet och mögel, kunna lättast rensas från orenlighet, äro beqvämast till swärms och stättning, samt kunna till storleken bäst afpassas efter swärmarnes olika beskaffenhet och styrka. Sådana kupor kunna lätt försäras sigas af hwar och en, som är wan att binda

mate

mattor af halm. Man tager hærtill måst ren-
gjord råghalm, hwarå åren affkåras. Till
bindningen tages gran eller widerötter, eller
i brist deraf bast. Början kan göras med
locket, i form af en swarswad mjölkstål, men
dåttare. Siverst i toppen lemnas ett hål
eller öppning af 2 tum i tväran, till en trä-
plugg, som med sin smala och jämna ända går
rätt intill falsen, fyller öppningen och betä-
ker halmen. Detta ställoct widgas till des
det blifwer 3 quarter i tvärlinea och hunnit
till wid på 1 quarter i höjd. I underste
kanten bindes inom en ring af halmläggan,
som tjénar till styrka för Wiens byggnad.

Då kupan skall bindas, som kallas frans
eller ring, begynnes med lika widd, som loc-
ket i nedersta kanten, att, när detta lägges
på fransen, ett mått hålles. Denna widd
blir alltid lika och ett quarter hög, samt no-
ga tillses att fransen på alla kanter jämnt
fyller med locket. Till hwar kupa åtgå 2 el-
ler 3 fransar. Härwid bör äfwen anmärkas,
att i locket insättas 2 eller 3 tvärpinnar,
den ena under den andra, af hwad träslag
man

man behagar, undantagande tall, att Bien emot dessa må kunna fästa sin byggnad: Likaledes i hvar frans ett par sådana pinnar i kors. Då man har nödigt att öka kupan med en ny frans, kunna 4 starka pinnar lika stöpinnar, men tvärhåll länga, sättas på sneds i öfversta kanten af fransen, som fasthålladens samma. När lof och fransar äro färdiga besstrykas de med en massa af ler och fårst fogbiset. Bottnen till kupa göres af ett Brett eller 2:ne sammansfogade granbräder något vidare än kupa och flustret, 4 till 5 tum långt. Slutligen göres en matta af halm att betäcka kupa för regn och köld, som fästes med tunnband eller smala tåg; framför flustert uppklippes mattan.

§ 4.

Om Biens Swärmning.

Den mästa uppåstning och tillsyn Bien fordra, är under swärmningen. Denna inträffar allt efter som våren är tidig och väderleken är varm. Vanliga swärmtiden plågar räknas från Junii månads början till högst 3 veckor efter

efter midsommar. Under hela denna tiden
 får man ingen dag, då det är klart och lugnt
 väder göra sig säker ifrån kl. 9 om morgon
 till 3 eftermiddagen, i synnerhet om Drönare
 bärjat visa sig. Då bör man vara försedd
 med några 3 eller 4 alnar^s höga stäfrar, som
 nedstickas i jorden, ett litet stycke framför Via
 bänken, och på hwilkas spetsar bindas En-
 ler Edruskor; men dessa behöfwas ej om i
 grannskapet finnas några trån eller buskar,
 hwaruti Bien kunna sätta sig. När swärmen
 utkommit, bör man uppmärksam och i all
 tysthet afbida, att han samlar sig och intager
 sitt ställe, som merendels sker i första buske
 eller träd, derest han icke genom buller eller
 språng oroas och hindras. Det enda man
 bör söka förekomma, i fall han stingrar sig och
 vill intaga höiden samt rymma, är att hafwa
 i beredskap en wispa med litet watten, hwar-
 med man slänker emot honom ifrån den sidan,
 dit man vill hindra honom att bortflyga: dock
 bör detta medel sparsamt och icke utan i högsta
 nöden widtagas, emedan Bienen derigenom kun-
 na blifwa uppretade och wara oroliga. Så
 snart swärmen satt sig, bör man wara till-
 reds

reds att tåka wål omkring honom med lakan, så
 att han åger godt skygd för solen på alla sidor,
 hwarefter man genast lagar kupan i ordning,
 hwaruti han skall intagas. Denna bör alltid
 afsas efter swärmens storlek. Det är lik-
 wäl alltid bättre, att framdeles genom flera
 fransars undersättande öka kupans storlek, i
 fall rammet blifwer förträngt, än att i bör-
 jan tillaga henne större än behofwet fordrar,
 emedan Wien ledna och bygga ej så slitigt,
 då de hafwa förstört utrymme, som när det
 är mindre. Då man nu har kupan i bereds-
 skap, måste den inuti torkas med ett rent
 kläde; för att bortrensja dam och spindelwäf;
 pluggen och pinnarne anstrykas med honing och
 botten bör wäl gnidas med Elggräs. Ses-
 dermera flyttas kupan till swärmen, där den
 satt sig. Om swärmen satt sig på någon af
 de utanför Wigården utsatta Öns eller Löfrus-
 stölar, som alltid böra wara friska, verkställes
 instöckningen lätt sålunda, att man tager ett
 litet säte eller stol, som sakta makas intill
 swärmen, hwarpå kupans botten lägges och
 sielfwa kupan deröfwer på sidan tätt invid
 swärmen. Det plågar då ofta hända, att
 swär-

swärmen, lockad af honingslukten, sjelfsamt
 begifwer sig in i kupan, men i annat fall kan
 skafwen med warsamhet upptagas och den det
 deraf, på hwilken Wiklasen är fastad, i kupan
 inslutas, då tillika en lindrig skafning deraf
 kan göras, så att Bienen komma i någon rörelse;
 hwarefter kupan omvändes på sin botten, se-
 dan något blifwit satt imellan, på det fluffert
 må hållas wäl öppet och Bienen ej blifwa kläm-
 da. Då alla Bienen skiljt sig wid rustan, som
 gemenligen efter en eller annan förnyad skaf-
 ning dermed plågar ske, bör den samma bort-
 tagas, och kupan på botten nedsläppas. Har
 swärmen satt sig på en buske, qwist eller gren
 af något träd, så sker, om möjligheten med-
 gifwer, att utan wäldsam skafning kunna af-
 skära qwisten, stöckningen på samma sätt som
 nyss är anmärkt. Men om swärmen fastat sig
 mera obegwänt, eller på en gårdesgård,
 plant eller stammen af ett träd, likwäl så nä-
 ra marken, att ingen stege behöfwes, bäres
 bikupan dit och uppställes såsom förut är nämnt,
 hwarefter man måste med en förläggssked små-
 nigom insa swärmen i kupan, då likwäl myc-
 ken aktsamhet fordras, att det icke skatas el-
 ler.

ter för hårdt riswes i swärmen, åswen som man ej bbr bemöda sig, att på detta sätt söka införa alla Bien i kupan, emedan, om Wisfen blifwer wid detta tillfället förmycket oroad, en ny flyttning derigenom kunde åstadkommas. Sålledes är bäst, att när större delen af Bien är indst, kupan makas närmare in till den quarfittande delen af swärmen, och om denne återjamlat sig till en klase, kan man småningom med Åswen föra Bien till sluffert, då de efter hand af sig sjelfwa i kupan inkrypa. Större besvär inträffar, då swärmen satt sig i ett högt träd, att stegar måste brukas. Då gifwes ingen annan utväg än, att antingen kupan måste hisas dit upp och så många Bien, som kunna åtkommas, deruti hisas, hwarester kupan straxt warsamt nedflyttas och bottnen undersättes, eller också skakas hårdt på trädet att Wiklasen nedfaller och sätter sig på ett beqvämligare ställe.

Stundom händer, att då en swärm satt sig är en annan färdig att utkomma. Den första swärmen bbr då stynsamt öfvertäckas, att ej den sednare må begifwa sig dit, och när denna sednare åswen satt sig, instorkas
ben

den samma på sätt som förut är nämndt. Skulle bägge swärmarne sätta sig så nära hwarandra, att de beqvämligen kunna tillsammans föras i en kupa, är det likwäl så mycket bättre, och bör äfven försökas, helst om swärmarne äro små, eller sent utkomne. Sedan swärmen blifwit intagen, är säkrast att låta kupan orörd och wäl betäckt för solen qwarstå på sitt ställe till aften, då den på Bibånen uppslyttas, hwarwid dock bör iagttagas, att den ej sättes närmast sin moderkupa, utan helst på en annan sida af hanken, emedan eljest den unga swärmen af den starka rörelsen i moderkupan skulle kunna förwillas och lockas att draga sig tillbaka, eller också retas till ny swärming. Om följande dagen blifwer mycket warm eller klar och lugn wäderlek, fördrar försigtigheten, att uppsätta ett lakan eller täcke framför den nya swärmen, till föreskommande att han icke åter må begifwa sig ut. Härmed bör fortfaras i ett par dagar, men så snart man märker, att Bien hemkomma med bårdor, kan man vara säker, att de redan börjat bygga i sin nya boning och tänka på der qwar blifwa, hwarföre nyssnämnde täcke

telso

Felse från dem då bär borttagas. Skulle å-
 ter väderleken flere dagar irad efter swärms-
 ningen fortfara att vara regnagtig, så att
 Bien ej kunna flyga ut, är nödigt, att den
 nya swärmen undersöddjes med någon föda,
 hwarmed då fortfaras på lika sätt, som an-
 gående Biens matande om wären nedansföre
 kommer att nämnas; Men så snart klar wä-
 derlet åter inträffar, bär dermed upphöras.
 Wid swärmtiden hänoer, att Bien stundom
 lägga sig utomkring sina boningar och äfwen
 börja med byggande utansföre kupan, utan att
 de wilja swärma. Detta kan råka några wees-
 kor, och utwisar, att hettan i deras hus är
 för stark; eller ock att de sakna tillräckligt ut-
 rymme. Emellertid göra de icke någon insams-
 ling, utan blott förtära af sitt förråd. Wid
 sådant tillfälle är bäst, att på någon klar
 dag, medan Bien äro i rörelse, upplösta ku-
 pan och sätta under en ny kran, hwilket äf-
 wen en eller annan gång sebermera under des-
 ras förbedtid om sommaren torde behöfwa för-
 nyas, då det finnes, att Bien samla sig i en
 klump under och på fluffert, som utmärker
 att kupan är fullbyggd. Dessa kranar fästas
 wid

wid kupan medelst små trådpinnar, och fog-
 ningarna böra genast med ler och fogödsfel öf-
 wersmetas. Nöwen kan man wid en dylik hän-
 delse taga ur proppen öfwantill på locket och
 sätta en ny kupa deruppå och fästa den på
 samma sätt som med fransar, men laga så, att
 den ej är för wid i nedra ändan, att hon ej
 faller för djupt ned i den undra, då man ef-
 ter 6 a 7 weckor kan få förda 2 a 3 kannor
 den allra bästa honing, som öfver på följande
 de sätt: Man tager i mörkningen en afton i
 slutet af Aug. månad ett litet bord och sätter
 det intill den undra kupan öfver, derpå
 lyfter man så warsamt af den öfre, sätter
 den på detta bord öfver mot öfver, höllier så ett
 täcke öfver båda, låter den så stå till följande
 morgon, då man med nöje finner att alla den öf-
 wersatta kupan bi samlat sig i den undra, hwars
 på man tager bort den, och fördar honing-
 gen, som är ren och fri från all smuts.

Då våren varit tidig samt våderleken
 före midsommar warm och behaglig, plågar
 det inträffa, att äldre och starkare kupor med-
 dela

Dela flera swärmar, stundom ända till 4 stycken på ett år. Man kan derom förut vinna underrättelse om man, sedan första swärmen utkommit, slitigt besöker sin Bisamling om gwallarna, sedan Bien satt sig i stillhet, och gifwer aft på låtet i de kupa, som swärmat. Om det då höres något fint ljud, som beswaras med ett gråfre, är det ett säkert förbud, att en ny swärm snart får väntas, på hwilken man då dagligen bör passa: Och så länge sådana utmaningar låta höra sig, har man att göra sig räkning på flera swärmar. Emellan förste och andre swärmen är ordinairt 14 dagar, ofta mindre. Dröjer Wisen med sitt kallande från första swärmens utgång, öfwer 14 dagar, blir ej det året nägen mer. Emellan andra och 3:de swärmen, är sällan mer än 2, 3 a 4 dagar. Emellan 3:de och Fjerde är ej heller mer, så wida wäderleken ej ordsakar dröjsmål. Men så angenämt och fördelagtigt det kan vara för en Biägare, att på sådant sätt se sitt Bisambälle förkofras, så skadligt är det likwäl, när för många swärmar på ett år ur samma kupa utkomma; ty utom det, att sjelfwa moderkupan berigenom

förswär

försvagas, blifwa äfwen gemenligen de sedo-
nare swärmar små och opålitliga. Sedan sås
ledes en kupa lemnat 2:ne goda swärmar,
bör man söka förekomma vidare swärming,
hwilket stundom plågar lockas dermed, att
man sätter under en ny frans; men skulle
detta oaktadt flera små swärmar utkomma,
är det säkrast, så widt möjligen ske kan, att
söka drifwa ihöp 2:ne sådane i en kupa, es
medan de hwar för sig swärligen kunna bära
ga sig öfwer wintren. Den kupa, som gifwit
från sig 2:ne eller flera swärmar, ehuru stark
den och kan synas vara, bör icke det året stat-
tas, så wida man will vara säker att få äga
henne i behåll till nästa år.

§ 5.

Om Biens Skattning.

Det wigtigaste göromål wid hela Bistöts-
selsn är ostridigt skattningen; då man skall skärs-
da frugten af all sin möda. Att bestämma
någon wiß tid, då denna förrättning bör
werkställas, är icke möjligt, ty sådant ankoms
mer

met på ortens, årets och drägters beskaffenhet. I allmänhet gäller den regeln, att man icke bär skatta för tidigt, innan Wien gjort sin mest insamling, icke heller försent, på det de måtte medhinna att bota de rejsor, som genom skattningen uppkommit i deras boningar och derjemte äga tillfälle, att af de ännu på marken warande blomster samla tillräckligt förråd till sin winterföda. Sådant inträffar i denna ort merendels in medio Augusti månad, som följaktligen lär kunna utfattas såsom den lempligaste skattningstiden. När detta skall företagas, är nödigt, att alraförst undersöka, hvilka kuxor äro af den beskaffenhet, att de utan skada kunna beskattas. Derifrån böra alltid undantagas de samma år utkomna swärmar; de gamla kuxor som lemnat från sig flera swärmar, samt de, som äro mycket lätta och derigenom utmärkta, att de hafwa ett knäppt förråd, hwaraf med deras eget bestånd intet kan aflätas. Försigtigheten bjuder äfwen, att spara ett eller annat starkt Bisambälle, i den öwisshet, man alltid är, huru fördelagtigt det följande året kan blifwa. Vid de öfriga kuxor bär

afseende göras på deras vilja storlek och tyngd,
 samt ståtningen derefter lämpas, så att icke
 mera tages från dem, än de hafwa råd att
 mista. För säkerheten skull torde således wa-
 ra rådligast, att icke taga mera än högst en
 3:del af kypans storlek, då hon är full-
 buggd, ty det är alltid bättre, att förda
 något mindre honing och war, än att hela Bl-
 samhället genom brist skulle omkomma. Sät-
 tet att verkställa ståtningen, som bör ske
 på en morgon eller hållst aftonstund wid klart
 väder, är ganska lätt. Man aflyster först
 halmhuswen, med hwilken kypan är öfvers-
 dragen, hwarefter lerblandningen i den foga-
 ning, der affärningen skall göras, väl borta-
 rensas, de segelgarnstrådar, hvarmed lo-
 cket wid fransen är hopfastadt, upplöses och
 pinnarna som utantill äro satta i fransarnas
 kant, utryckas; sedan uttages pluggen, som
 sitter öfverst i locket, och omkring hålet,
 som lemnas öppet, lägges ett klåde. Ders
 på inblåser man genom denna öpning med
 en tobakspipa eller annat rör antingen tobaks-
 rök, eller, hwad bättre är, rök af itäns-
 da linneklutar, som man i ett fyrfat med

glöb

under har till hands; och mellanåt betäckes
 fålet med det omlagda klädet, att röken i
 kupan väl må nedtränga. Detta bör ske smås-
 nigom och lindrigt i början, att icke förmycket
 rök insläppes på en gång, hvarigenom Wien
 en kunde quäfwas. När man härmed fortfa-
 rit en stund och märker, att Wien gifwit sig
 väl undan, hwilket utrönes genom deras fors-
 lande längre ned i kupan; samt wid och us-
 tanföre flustret, är man tillredds med en knif att
 lösa omkring det till affärning ärnade stycket
 af kupan, bestående af locket och åtminstone
 en fransk, hwärefter man med en alus lång
 stål-råd, försedd med en trådknapp i hwars
 dera ändan till handtag, iämmt och stadigt af-
 skär det lösbade stycket, och, sedan pluggen
 i locket blifwit åter insatt, lägger det om-
 wändt på ett fat och bär in det från Wibans-
 ken i ett rum, utan att röra kakorna förän
 stättningen är fullbordad. Man lägger ge-
 nast ett af de flata locken ofwanpå den flata
 tade kupan och tillsmetar det samman. Sedan
 de genom röfningen utdresna och på marken
 nedfallna Wien åter quicknat och i kupan ins-
 trupit samt kommit i stillhet, bör halmhufs

wen påfattas; men såfrast torde likwäl wara,
att skatta den undra fransen genom rökens
indrifwande genom flustret och öfra pluggens
utlagande, att Bien må drifwas uppföre, ty
annars torde Wisen fördrifwas, som merens
dels har sin boning i öfra delen eller locket
af kupan.

Efter förättad skattning utbryter man
warsamt kaforna, som lägges på ett fat el-
ler i en kittel, hwarwid man utpläcker och
på ett fat samlar de leswande Bien, för att
återwända till sin kupa. Somlige bruka att
slagta sina Bi, i stället för att skatta dem.
Dermed fordras ej widare omgång, än att
man gräfwer en liten grop i jorden, lägger
deruti några swaflade och itända linneklutar,
och sätter bypna ändan af kupan deröfwer,
samt med jord eller med ett tåcke täpper wäl
till omkring, så att hmarken Bi eller rök kan
utkomma. Igenom denna rökning dö Bien i
första hast och falla ned, hwarefter man lå-
ter kupan en timma ligga öppen för luften,
då all swafwelluft förswinner. Kaforna utskä-
ras och renplockas sedermera såsom wid wans-
lig

lig skattning. På detta sätt erhåller man väl mera honing och wax, emedan man derigenom blifwer ägare af hela kupaens förråd; men man beröfwar sig tillika för framtiden all vidare förd af samma kupa. Denna mindre naturliga utväg synes således icke böra widtagas förr än man hunnit samla ett större antal Biskupor, än man tilltror sig kunna försörja, och derjämte saknar tillfälle att dem med någon fördel kunna afsyttra, eller då man har en mycket gammal eller öf swag kupa, som ej synes kunna bärjas fram till wårren, är det en onöfelig uträkning att slagta den om hösten, för att deraf winna någon insamling

§ 6.

Om sättet att rena honingen och waxet.

Uti hwarje kupa finnes gemenligen flere slags Honing af olika godhet och värde, hvilka böra från hwarandra väl skiljas. Till den ändan måste wid Kafornas u. brytning

ur

er Rupan iakttagas, att alla de hwhita, som in-
 nehålla den finaste och bästa honingen, låg-
 gas i ett särskildt käril, afwensom de gullgula
 böra afbndras från dem, som äro mdrkbrun-
 na och svartaktiga, på det icke genom sam-
 manblandning det bättre slaget må af det säm-
 re bortskämmas. När derefter stirningen skall
 sbretagas, böra först kaforna sbnderdelas och
 alla deruti befindliga böda bin och ungar väl
 utplockas, hwarefter de rengjorda stycken jäms-
 te den honing som under arbetet utflutit, låg-
 gas efter hand uti en sil med hårdul i bott-
 nen, hwilken sättes öfwer en littel eller djupt
 fat, som inhåres uti ett rum, der solen väl
 werkar eller eljest, är något warmt,
 hwarest det lemnas orbrdt, till des honingen
 af sig sjelf utrunnit. Denna honing är den
 bästa och bör särskildt samlas; men som ka-
 forna icke härineom blifwa alldeles tömda,
 måste de å nys läggas i nyfnämnde hårduls-
 sil, som inställes i en bakugn, hwilken är
 så affwalnad, att honingen väl kan blifwa
 mera flytande, men waret icke smälta, då
 man kan wara säker, att all den öfriga ho-
 ningen snart uttrinner, och, ehuru till gods-
 heten

heten något sämre än den förra, dock blifwer
 fullkomligen warfri och ren. För att likväl
 få mycket bättre stilla wäret från all den å-
 terflående honing, som i katorna ännu kunde
 wara qwarfittande, samlar man dessa i ett
 käril, sönderkramar dem, och håller deröfwer
 warmt dock icke kofhet watten, hwaruti de
 wäl sköljas; och sedan detta watten blefwit
 fladt, sättes det åter på elden att kofas,
 hwarunder det åsven bör skummas; då der-
 af erhålles en sirap, som till sämre behof i
 hushållket användes. — Till wärets renande
 nyttjas följande sätt: Det hofkramas först
 till klumpar, hvilka med påspade watten läg-
 gas uti en gryta, som sättes öfwer frisk eld att
 kofa. Under kofningen sönderbräas dessa klum-
 par med järnspada, till dess de wäl hunnit
 smälta och massan blifwit kofhet, då den hål-
 les uti ett stycke grof och något gles wäs,
 hwarigenom den af 2:ne personer utwrides öf-
 wer ett käril, hwaruti något kallt watten förs
 ut blifwit ifyllt: men detta bör ske så hastigt,
 att det heta wäret icke under arbetet får till-
 fälle att kallna; ty sådan händelse måste wäs-
 stycket läggas i grytan att uppvärmas. Ut-
 wris

wridningen fortsättes, så länge något af det
 uppkofade wäret är qwar. Det i kärilet, neds-
 runna wäret upphämtas, då det fieknat, lägs-
 ges ånyo i en gryta, med tillsatts af litet wats-
 ten, att omsmältas, hwar under det grummel,
 som ofwarpå samlas, med en slef affsummas,
 och grytan utskälles sedan att swalna, hwar
 efter warfakan ren och färdig derutur upps-
 tages.

§ 7.

Om Biens förwarande öfwer wintren.

Då wäderleken om Hösten blifwer kall och
 regnaktig, öfwen affallit, alla de sednaste
 höstwärter upphört att blomma, och Bien så-
 ledes sakna nödiga ämnen till föda, sätta de
 sig i ro i sina boningsrum. Detta plägar me-
 rendels ske wid slutet af October månad, då
 man bde flytta kuporna litet närmare tillsam-
 mans. Alla å dem besintliga sprickor och öpp-
 ningar böra wäl tillsmetas, och om flyghålet
 wid

wid flustret skulle wara förstort, bör det genom en inpassad trädbit göras trångare, endast Wien lemnas fri utflugt och luft. Utan på den wanliga halmhuswen wrides ett utanfoder af en granbark och drages halmen öfwer flustret, för att genom den deraf förord sakade flugga förebygga, att icke Wien förtidigt måtte af solen utlockas, medan marken ännu är betäckt med snö. Men det är äfwen nödigt, att afbjuda den skada, som ett Wisfamsälle genom snö och yrwäder kan tillstundas, ty wid häftiga snöfall plågar flundom öfwer Wikuporna samlas en myckenhet snö, hwars tyngd kan åstadkomma en så stark tryckning, att Wien derigenom sättas i rörelse, man bör då wid ett sådant tillfälle med warisamhet och utan att söta wid dem, borttaga den mesta snön, medan han är lös, så att tuporna blifwa lättade. Har man en större Wisfamsling, och man om hösten förut will låta förfärdiga ett stadigt skjul af bräder öfwer dem, förekommes denna olägenhet säkrare. Äfwen bör man laga, att aldrig några snödrifwor blifwa liggande nära omkring Wikänken, emedan råttor kunna på dem uppsiga och inträns

tränga i kupaorna. Om blid väderlek med solafken infaller, så att Dien sättas i rörelse och vilja komma ut, bör man genom ett tjenligt stygges uppsättande framför kupaorna söka hindra dem derifrån.

§ 3.

Om Biens skötsel om våren.

Så snart solen om våren börjar verka, vilja Dien gärna komma i rörelse. Man bör likväl, så widt möjligt är, söka hindra deras utflykt, så länge marken är betäckt med snö. Det är dock mindre rådligt, att genom små trädkammar's inpassande wid flusstret hålla dem alldeles inslängda, hwilket af många brukas; emedan det kunde hända, att Dien genom försiark sammanskötning innansföre wid kammen och deraf uppkommande qualme i kupan, kunde wantrijwas och äsven dö. Bättre är, att genom uppresia bräder eller mattor söka afhålla solstrålarnes åtkomst till kupaorna, hwilket merendels plågar wara tillräckeligt, om ei

n. d.

våderleken är för varm. Skulle detta oaf-
 tadt Bienen ej kunna förmå att bliwa inne,
 måste man genast låta wäl horisfåta all snö,
 som finnes så wäl under som på något afstånd
 omkring och frammanföre Bihånen, samt ut-
 strö litet torr sand i stället, då den snö, som
 längre ifrån är qwarliggande, icke skadar dem,
 emedan de i bibrjan och så länge inga drage-
 ningsämnen äro att tillgå, icke begifwa sig
 långt ut på stället. Annars är med förbel-
 försökt, att, då Bienen af middagssolen kom-
 ma i rörelse, sätta kupan på ett stycke is, el-
 ler ock lägga is på flustret. Äfwen bör un-
 dersökas om kupornas tillstånd och huruvida
 Bienen äro försedde med tillräcklig föda, intill
 dess de på marken kunna finna nogämnen der-
 till, sådant utrones wid kupornas upplyftning,
 ty de, som då kännas låtta, behöfwa matas.
 Dermed förhållas beqwämast sålunda, att man
 gör små lädor af Karduspapper, som fyllas
 med ren honing, hwardestwer lägges ett litet
 lock af samma slags papper, på hwilket man
 med en syl stufit flera små hål. Af dessa lä-
 dor instjutes på en aftonstund en i hwardera
 af de swaga kuporna, som derigenom få sin
 föda,

föda, särskildt. Man måste sedan dagligen
 efterse, om Bion förtärt hvad de erhållit, och
 då det märkes, att deras förråd är slut, lä-
 dorna söndertuggade och små bitar deraf på
 flustret utdragna, är det ett säkert tecken, att
 Bien varit mycket hungriga och behöfva mera
 föda, hvarmed man då skånar att dem för-
 se. Men man bör likväl ej giwa dem för-
 mycket på en gång, eller oftare än man fin-
 ner att de äro i verkligt behof deraf. Här-
 med måste fortfaras, så länge nödiga drag-
 ningsämnen på marken saknas; men så snart
 hwitsippor börja wisa sig, sälgträdet blommar
 och krusbärshuffen utspricker, kan man wa-
 ra säker, att Bien äga en rik tillgång att fun-
 na försörja sig sjelwa, och då bör deras was-
 tande alldeles upphöra. Äfwen en gång om
 wåren är nödigt att rengöra kupan från
 döda bien och annan smolt, som nedfallit på
 bottnen. Detta bör verkställas i all möjlig
 stillhet och skyndsämhet, samt utan att på min-
 sta sätt hålla på kupan, hwilket wäl lättast
 sker dymedelst, att man ställer kupan på en
 ren botten, under den varmaste tiden på da-
 gen, och genast tillsmetar alla öppningar un-
 dantagande flustret.

Om Biens flytning från ett ställe till annat.

Om det är en gammal kupa, som skall flyttas, är det ofstridigt bäst, att sådant sker i Januarii eller Februarii månad wid godt slädsföre. Sedan man satt en trädkam för slusfret, så att Bien wäl må åga lust, men icke kunna utkomma, flyttas kupan på en slåde eller kälke, och fastbindes wäl med tåg mellan 2:ne stänger, så att hon står mycket stadigt, dock utan att röra wid bottnen på ål-donet, hwarest så wäl som på sidorna lägges wäl med halm eller hös, till undwikande af all skafning, sedan föres mycket sakta att inga stötar förordas. Ur stället dit flyttningen skall ske, ej förlängt ifrån bilåget är det bäst, tre att kupan bäres mellan 2:ne stänger af 2:ne karlar. Nya swärmar går an att straxt efter swärmingen flytta om sommarren, hwilket likwäl om nattetid bör wärksställas.

Om de fiender och olägenheter,
för hwilka Bien äro utsatte.

De betydligaste olägenheter för dem äro
Tjusbien, hwilka ^fhållt anfälla de swagare kus-
por, som minst kunna förswara sig, stjäla
bort honingen och waret. Det utrönes deraf
när de bitas på flustret med de anfallna Bis-
en, wisa sig rådda och wäga ej med lika sä-
kerhet sätta sig på flustret, samt gå in och ut,
hafwa en pipande röst och draga senare om
afton och tidigare om morgon än andra Bien.
Till detta ondas afhjelpande är säkrast om
Tjuslupan är ens egen, att flytta henne bort
på en half mils afstand, och låta henne blif-
wa liggande i 14 dagar, då hon åter utan
skada kan hemföras. Men om Tjusbien äro
främmande och ägaren ej kan förmås att på
någon tid bortflytta sin lupa, eller inlånga
henne; bör den anfallna lufansflyttas undan,
och en tom med litet honing uti sätts i ställe
let, då Tjusbien derigenom wänja sig ifrån
att widare bitkomma.

Rättor äro och obehagliga gäster för Bienen, hvilka om sena hösten, och vintren, försöka ingå, antingen genom själwa flustret, om öppningen är förstor, eller att stära sig in på sidan af kupan, sådant förefommes säkert om man sätter en järnkam eller lägger en tegelsten för flustret, samt aktar att ej någon snödrifwa får ligga nära intill Biebänken, då insga rättor kunna dit uppkomma.

Myror kunna afhållas från Bienen om man tager Nottrasor och doppar dem i fiffes råf eller watten, hwaruti färst fiff varit afstolgd och wirar dem omkring fötterna under Biebänken, eller sätter dessa fötter i hoar, som alltid hålles fyllda med watten,

Getingar, förefommas dermed, om man här och där på Biebänken sätter buteljer med långa halsar, som äro till hälften fyllda med watten, uppblandat med litet ättika och honing, då Getingar dit ingå, men kunna ej komma ut igen. Bienen gå ej ned i dessa buteljer.

Skottfall, då käforna löfna i kupan, är utan hielp, om det är fullkomligt, men
 har

har blott en eller annan kaka blifwit lös, böt
den warsamt uttagas. För öfrigt bär noga
tillses, att Diens boningar äro fria från sug-
tighet, och mögel, hwilket förefommes deriges-
nom att de äro väl tätta och med tjocka halms
mattor öfwerdragna.

Det har varit för att fullgöra det upps-
drag, som Kongl. Elfsborgs Låns Kongl.
Hushållnings-Sällskap mig ålagt, som jag i
öfriligaste forthet sökt framställa, hwad wid
Bisshöfden bär iagttagas.

A. SALMENIUS.

—o—o—o—o—o—

